

P L A T Ó N

Čtvrtletník pro vědeckofantastickou tvorbu

Ročník: 1

Číslo: 1

Dřezen 1990

A T L A N T I D A K L U B

P A R D U B I C E

P L A T Ó N

Čtvrtletník pro vědeckofantastickou tvorbu

Ročník: 1

Číslo: 1

Dřezen 1990

Vydává: Atlantida klub - sdružení přátel SF při OK VTČM v
Pardubicích

Adresa redakce: Pavel Hurych, Štrossova 510, 530 03 Pardubice

O D S A H

SLOVO REDAKCE	2
CHVILKY S TEORIÍ	
P. Hajn: Jak se píší knihy /P. Hurych/	2
ŘEKLI NEJEN O SCI-FI	
Karol SILADAN, režisér Západočeského divadla v Chebu	3
VĚDA A TECHNIKA	
S poselstvím k mimozemšťanům /Josef Ryba/	5
KRITICKÉ POHLEDY	
Sci-fi trochu jinak /Pavel Hurych/	7
Nezaprášený prach /PeS/	8
Archeologie pěstmi /Petr Borovec/	9
Rozpačité zaklepání /Pavel Hurych/	10
Z TVORBY NAŠICH AUTORŮ	
Petr Svoboda: NENÍ JINÝCH ROZUMNÝCH EYTOSTÍ...	11
Petr Svoboda: ÓDY NA STROJ ČASU	11
Pavel Hurych: ACH TA PAMĚŤ!	12
Petr Borovec: OSWALD ZLOBÍ	12
Petr Borovec: ZAPOMENUTÝ PŘÍPAD DR. ATKINSONA	13
Pavel Hurych: JEDINÝ	14

S L O V O R E D A K C E

Vážení čtenáři,

tak je to konečně tady. Konečně se vám dostává do ruky první číslo našeho fanzinu. Leč, přišlo trochu pozdě. Nastala nová doba a v nové době nové podmínky. Takže sliby z nultého čísla už neplatí. Zdroje našich příjmů vyschly, peněz je málo a je třeba je využít na jiné, důležitější, věci. A tak zasílání Platóna zdarma, jak jsme původně plánovali, již není možné. Naopak, každý, kdo bude mít o náš fanzin zájem, si ho bude muset zaplatit. Víme, že cena 5 Kčs, kterou jsme stanovili není nijak nízká, ale levněji to nedokážeme.

Kdo tedy bude mít zájem odebírat náš časopis i za těchto podmínek, nechť nám co nejdříve pošle přihlášku. Věříme, že se najde dost zájemců, kteří nebudou oněch 5 Kčs libovat. V případě, že ne, bude toto první číslo Platóna zároveň i číslem posledním. Tak tedy pište, vážení čtenáři. Osud Platóna je ve vašich rukou.

Na vaše dopisy se těší a mnoho pěkných chvil s vědeckofantastickou literaturou vám přeje

Redakce.

C H V I L K Y S T E O R I Í

Petr Hajn: JAK SE PÍŠÍ KNIHY

Dílo Petra Hajna Jak se píše knihy nese podtitul Lehkovážné vyprávění o vážné literatuře a již z něho můžeme usuzovat, že nepůjde o žádnou suchopárnou odlornou nebo naučnou studii. Právě naopak. Petr Hajn vypráví o věcech spojených s literární tvorbou s humorem a úsměvným nahlédem. A přesto, že se věnuje převážně odborné literatuře, jeho postřehy a poznatky jsou ve většině případů platné i pro autory beletrie.

Již na první pohled působí tato kniha velmi příjemným a uceleným dojmem. Grafická úprava Miloslava Pulína a humorné kresby Vladimíra Renčina výborně doplňují celkový obsah. A nad tím vším se třpytí jako drobné perličky množství citátů věnovaných knihám a literatuře od známých i méně známých osobností světové historie i naší současnosti. Prostě již pouhé uchovení této knihy a její proslisťování přináší člověku nemalé potěšení.

Kdo si však myslí, že v tomto cíle najde přesný návod, jak napsat knihu, bude zklamán. Autor se totiž nesoustředil ani tak na technickou stránku literárního vesmíru, jako spíše na prostědí, které autora obklopuje a se kterým přichází to styku a na některé zajímavé a humorné příklady z literárních děl. Většinou

se jedná o trefné a velmi výstižné postřehy, jejichž znalost či praktické uplatnění však ještě nezaručují, že se ze čtenáře stane úspěšný spisovatel. Vož také ani nebylo autorovým cílem. Jak se píší knihy je spíš sbírka řejetonů o literatuře, které humornou formou seznamují čtenáře se vznikem literárního díla.

A tak se zde v části nazvané Jak žijí autoři můžeme dočíst kde se píší knihy, proč se píší knihy, či kdy se píší knihy. Dozvíme se něco o korekturách, o autorských výtiscích i o tvůrčích prémiech. V kapitole Lidé kolem spisovatele nám Petr Hájek zase poradí jak psát doprovodné dopisy nebo jak rychle stvořit kritiku. V částech s názvy Knížka rozebraná na součástky, Žánrové obrázky a Jak napsat knihu aneb -elektr bezvaňných bestsellerů se zase dozvímeleccos o pseudonymech, o přehlávkách i závěrech či o tom, jak knihu nejlépe nazvat, abychom jí zajistili /a pochoitelně i sobě/zaručený úspěch. Jsme upozorněni i na možné problémy s přípaňnými spoluautory a nejsou vynechány ani informace o aforismech, kliše či metaforách. A v závěrečné části se dozvíme i něco o autorovi v roli čtenáře. To všechno s vtipem, humorným nadhledem a mnohdy i ironií a sebeironií. Prostě příjemné čtení, pokud vám nejsou tato témata vyloženě protivná nebo pokud nemáte proti spisovatelům z neznámých příčin nějakou averzi.

Zvláštní pozornost si podle mého názoru zaslouží i téměř osmdesát citátů, které v této knížce Petr Hájek shromáždil. Každý citát uvádí jednu kapitolu a je až s podivem, co všechno významné osobnosti ve vztahu k literatuře řekli a co roudrosti, ale i humoru, se v těchto jejich výrociích skrývá. Jako příklad bych tu chtěl uvést dva citáty od známých autorů vědeckofantastické literatury. První je od Ilji varšavského a zní: "Dám tvůrčích pracovníků - to je takové místo, kde člověk necítí výčitky svědomí, že nic nečelá." Druhý je pak z kategorie těch vážnějších a jeho autorem je Alexej Tolstoj: "Nikdy a ničím na světě nepřimějete čtenáře k tomu, aby poznával svět pomocí nudy."

A myslím, že právě tímto výrokiem se řídil i Petr Hájek, když psal své roztomilé dílko Jak se píší knihy, neboť nad stránkami tohoto Lehkovážného vyprávění o vážné literatuře se čtenáři rozhodně nenudí.

Pavel Hurych

```
=====
|
|  Ř E K L I   N E J E A   O   S C I - F I
|
|=====
```

Karol SKLADAN, režisér Západočeského divadla v Chebu

JAKÝ JE VÁŠ NÁZOR NA SCI-FI?

- SF plní v literatuře stejnou funkci, jakou má v lidském životě sen. Čtenář se odreaguje, na jejích stránkách nachází splnění svých tajných tužeb, umožňuje mu zapomenout na své obavy a stresy, ať už vědomé či nevědomé.

A VÁŠ VZTAH KE SCI-FI?

- Dyla doba, kdy jsem ji měl rád a asi ji mám rád dál, ale už ji tolik nečtu. Možná mě odrazuje fakt, že se těžiště příliš posouvá do technické oblasti. Mám pocit, že oblast sci-fi je příliš úzká a dost rychle se vyčerpává a pak se jedna práce podobá druhé. Ten problém bude asi ale spíš někde jinde. Např. počítač, což už vlastně není sci-fi, ale normální běžná věc, je většině lidí už dost vzdálen a když jde sci-fi ještě dál, už s ní prostě ztrácím kontakt.

MYSLÍTE SI, ŽE MÁ VĚDECKOFANTASTICKÁ TVORBA NA JEVIŠTI SVÉ MÍSTO?

- Proč ne? Čapek a Steigerwald ukazují, že to jde. Záleží na tom, jak je dramatická.

A V ČEM JE PODLE VÁS PŘÍČINA, ŽE JE TAK MÁLO VĚDECKOFANTASTICKÝCH HER?

- Protože sci-fi je dost vázána k technickým realitám, potrpí si na extravagantní prostředí a úroveň těch problémů, které by mohly být dramatické, není taková, jakou by potřebovalo divadlo. Asi si tento žánr vyžaduje spíš epickou tvorbu než dramatickou.

V ČEM JE Tedy PODLE VÁS ÚSPĚCH HER KARLA ČAPKA?

- Protože tam je na prvním místě morální, respektive společenský problém. Podobně jako u Steigerwalda. Kdežto v klasické sci-fi je to obráceně. Sci-fi se zabývá něčím, co teprve přijde, varuje před něčím. Morální a společenské důsledky může jedinečně předpokládat, ovšem někdy i úspěšně.

REŽÍROVAL JSTE NĚJAKOU SCI-FI HRU?

- Ano, v roce 1979 jsem v Katlových Varech režisoval Věc Makropulos a také Ze života hmyzu, dá-li se to považovat za sci-fi.

A CHTĚL BYSTE REŽÍROVAT NĚJAKOU DALŠÍ VĚDECKOFANTASTICKOU HRU?

- Tak extra po tom netoužím. Musela by to být dobrá hra. Netoužím po sci-fi, ale po dobré hře.

KTERÁ DÍLA Z OBLASTI SCI-FI PATŘÍ K VAŠIM NEJOBLÍBENĚJŠÍM?

- Jsou to práce Raye Bradburyho. Martianská kronika a sbírka jeho povídek Ilustrovaná žena.

KDY VÁS NAPADLO, ŽE BUDETE REŽISÉREM?

- Režisérem jsem se stal vlastně z nouze, neboť hlasové indispozice mi nedovolily být hercem. Začal jsem tedy studovat filozofii, po třech letech jsem se neúspěšně pokusil dostat na VŠMU. A tak jsem to zkusil na DAM, kam jsem byl přijat a už jsem zůstal v Čechách.

CO VÁS NA VAŠEM POVOLÁNÍ NEJVÍCE PŘITAHUJE A CO JE NA NĚM PODLE VÁS NEJOBLÍBENĚJŠÍ?

- Umožňuje člověku opravdu silnou a jednoznačnou osobní výpověď o světě, o životě a člověku, o době. Člověk může zasahovat do společenského bytí a vědomí a cítí, že tam zasahuje. Jsou dvě základní sféry mé práce. Člověk musí nejdříve text pochopit, zmocnit se ho, mít vlastní režijní koncepci a pak musí tuto svoji představu ve spolupráci s herci uskutečnit. Je otázkou, co je těžší. Ideální je, když zvládnou obě tyto složky stejně nenásilně. Tedy neznásilňovat ani text ani herce.

PROČ JSTE SE ROZHODL ZŮSTAT V ČECHÁCH?

- Jedním z hlavních důvodů je nepochybně to, že jsem se v Čechách oženil. Ale nebyl to pochopitelně důvod jediný. Důležité bylo také to, že jsem díky studiu na DAMU měl v Čechách mnoho známých a přátel. A právě jeden mój přítel, který v té době působil v Pardubicích, mě po skončení studia upozornil, že tam potřebují režiséra. A protože jsem v té době neměl žádnou zvláštní touhu jít na Slovensko, následoval jsem svého přítele do Pardubic. Párkrát jsem to potom na Slovensko ještě zkoušel, ale nikdy to nevyšlo. A tak jsem potom působil v Karlových Varech, Jihlavě, Českém Těšíně a nakonec jsem se dostal do Chebu.

KDYBYSTE SE NARODIL ZNOVA, ZVOLIL BYSTE SI STEJNÉ POVOLÁNÍ?

- Asi ano, mohlo by tomu konkurovat jedině herectví.

JAKOU HRU BYSTE RÁD REŽÍROVAL?

- Nepochybně by to byl Hamlet, pak Molièrův Don Juan a některé dílo Dostojevského.

MÁTE NĚJAKOU HRU, NA KTEROU OBZVLÁŠTĚ RÁD VZPOMÍNÁTE?

- Rád vzpomínám na karlovarskou Staromódní komedii od Arbuzova, Őrkenyovu Kočičí hru v Českém Těšíně a v Chebu na Konec masopustu od Josefa Topola.

A NA ZÁVĚR JEŠTĚ PROZRAĐTE JAK JSME SE DOSTAL K FUNKCI METODIKA NA FODYTU ČRM MÁTE TALENT? PŘESVĚDČTE SE!?

- Dostal jsem se sem na pozvání svého kolegy, herce Antonína Kašky, který to již dělal v minulém roce.

A JAK SE VÁM TU LÍBÍ?

- Je to zajímavé rozptýlení. Vždycky je příjemné se podělit o zkušenosti ze své práce. Zejména s lidmi, které to zajímá a mají k tomu vztah.

PŘEJI VÁM, ABYSTE TAKOVÍCH LIDÍ DOTLÁVAL CO NEJVÍC.
DĚKUJI ZA ROZHOVOR.

Byl se Pavel Hurych

=====

V	Ě	D	A		A		T	E	C	H	N	I	K	A
---	---	---	---	--	---	--	---	---	---	---	---	---	---	---

=====

S POSELSTVÍM K MIMOZEMŠTANŮM

V srpnu 1989 prolétla kolem planety Neptun meziplanetární sonda VOYAGER 2. Podobně jako její předchůdci Pioneer 10 a 11 opustí naši soustavu a vstoupí do mezihvězdného prostoru. Rovněž bylo zdůrazněno, že sondy Voyager nesou poselství případným "mimozemšťanům".

Většina odborníků /nechybějí ani skeptici/ tvrdí, že případný kontakt s mimozemskou civilizací by pro nás byl přínosem. Akademik V. A. Ambarcumjan, prezident Akademie věd Arménské SSR, říká: "Objevení první mimozemské civilizace může mít pro soud lidstva

nesmírný význam. Budě to událost stejného řádu, jako vypuštění první umělé družice nebo první uvolnění jaderné energie, nebo ještě důležitější."

N. S. Karďašov, doktor fyzikálních a matematických věd, jednoznačně tvrdí: "Myslím, že civilizací je velmi mnoho jak ve vesmíru, tak i v naší Galaxii." Tato otázka nenechala v klidu světoznámého vědce z USA profesora Sagana. Navrhl, aby na tehlejší sondy Pioneer 10 a 11 bylo dáno "obrazové poselství", podobně i na sondy Voyager, zdokonalené o tzv. fonogram se zvukovým záznamem ze Země.

Sondy nesou pozlacené destičky s údaji odkud, kým a kdy byly vyslány. Dominantou kresby je postava muže a ženy, lidského páru /u Voyageru kresba doplněna dětmi/, postavy nemají žádné rasové charakteristiky, neboť tvůrci je představují jako lidský druh obecně. Z toho důvodu se zřekli i vlajek a jiných státních symbolů, aby planeta byla obyvatelům vesmíru představena jako celek.

Autoři v časopise Scienci v roce 1972 uvádějí, že kosmická destička by měla přežít let do vzdálenosti nejméně 10 parseků, tedy 32 světelných let, ale pravděpodobně i přes 100 parseků. Proto Pioneer 10 a všechny informace vyteptané v kovu přetrvávají mnohem delší dobu, než kterékoli jiné dílo vytvořené lidmi na Zemi.

Odborníci vedení Saganem se rozhodli pro sondy Voyager vyhotovit zdokonalené poselství, než bylo na sondách Pioneer. Dýlo rozhodnuto vyslat gramofonovou desku z mědi s trvanlivostí nejméně miliardu let. Na jedné straně desky jsou nakresleny obrázky s instrukcí jak desku přehrát, následuje mapa pulsarů /pulsary jsou hvězdy, které jako nejdokonalejší orientační body ve vesmíru vydávají v přesných intervalech intenzivní radiové záření, tedy vlastně pulsují/ a další údaje. Přehrání samotné desky trvá dvě hodiny, jsou na ní úryvky z hudby Bacha, Beethovena, Mozarta, Stravinského, národní písně ze Senegalu, Austrálie, Peru a Bulharska, ale i džez a rokenrol. Dále jsou v drážkách konzervovány různé zvuky přírody a techniky. Např. šum mořských vln, zemětřesení, oheň, šimpanz, slon, lidské kroky, pláč dítěte, traktor, auto, tryskové letadlo apod. Sami lidé se představují pozdravy v 60 jazycích. Kratičké poselství rovněž namluvil americký prezident a generální tajemník OSN.

Elektronickými impulsy je do desky zakódováno rovněž 116 obrázků a fotografií, mapa sluneční soustavy, základní matematické a fyzikální definice a mnoho dalších informací.

Dr. Sagan říká: "Vědeckým jazykem jsme popsali gramofon a jeho používání. Jestliže jsou "oni" schopni podnikat mezihvězdné výpravy, jestliže jsou schopni zachytit náš Voyager, potom mohou porozumět našemu jazyku a dešifrovat zprávu."

Jaká je tedy šance sond Voyager a Pioneer? Výpočty ukazují, že Pioneer 10 se prakticky nepřiblíží k žádné blízké hvězdě. Asi ve vzdálenosti 3,3 světelného roku se bude nacházet u hvězdy Ross 248, a to za 33 000 let. Pioneer 11 se na své pouti setká s trpaslíkem spektrální třídy M 4C+793888 ve vzdálenosti 1,65 světelného roku, a to opět za "pouhých" 42 000 let. Blíže k této hvězdě se přiblíží Voyager 1 - za 40 000 let na vzdálenost 1,64 světelného roku. Nejbliže kolem hvězdy Canis Majoris /Sirius/ prolétne Voyager 2, a to ve vzdálenosti 0,8 světelného roku. Ale na toto setkání si musíme počkat plných 358 000 let.

Vůbec prvním poselstvím, které bylo vysláno ke hvězdám, byla radiová zpráva z radioteleskopu v Arecibu na Portoriku. Zpráva obsahovala zobrazení sluneční soustavy s určením Země jako odesílatele, náčrt lidských bytostí a portorického teleskopu, údaje o současném lidstvu a schéma základní struktury DNA. "Radiový zápis" mířil ke hvězdě Messier 13. Tento útvar je od nás vzdálen 24 000 světelných let a skládá se z 300 000 hvězd.

Další poselství, které je spíše určeno našim budoucím pokolením, je umístěno na geodetické družici, které obíhá kolem naší Země s životností 8 milionů let. Družice nese náčrt našeho kontinentu před 225 miliony let, druhý s nákresem v době vypuštění družice roku 1976 a vzhled světa dle za 8,4 milionu let.

Myšlenka navázání kontaktu či alespoň upozornění, že zde ve vesmíru "existujeme", nepochází pouze z našich kosmonautických let. Lze si jen těžko představit, jak se asi tvořili jednoho říjnového dne roku 1928 vážní angličtí poštovní úředníci, když dr. Robinson poslal telegram obsahující větu "Bůh je celý ve všem" s místem určení - planeta Mars. Navzdory nepochybnému údivu zřejmě zachovali pověstný anglický klid, neboť v noci ve 2.15 hodin byla na vlně 13 740 metrů zpráva rádiově vyslána. Řítil dr. Robinsona profesor A. M. Law Lu dal k dispozici svou laboratoř s velkou přijímací stanicí. V tu noc s autorem telegramu bděli i dva úředníci britské státní přijímací stanice v Saint Albans, severně od Londýna, aby signály z Marsu, dojdou-li, předali jako řádnou odpověď dr. Robinsonovi. Ten výsledky práce britské pošty nebyl nijak nadšen.

Úřad pryč nevyslal depeši přesně v hodinu, kterou si vypočetl a stanovil. I cena se mu zdála vysoká. Příště, jestliže nebude snížena, obrátí se s pokusy navázat spojení na francouzskou poštu, která je ochotna odtelegrafovat jedno slovo na Mars za 70 centimů...

V závěru můžeme konstatovat, že z iniciativy C. Magana byla v časopise Science publikována v říjnu 1922 petice vyzývající k "organizování" koordinovaného celosvětového a systematického pátrání po mimozemských civilizacích, kterou podepsalo 70 předních světových odborníků, mezi nimi i 7 nositelů Nobelovy ceny.

Josef Ryba

K R I T I C K É P O H L E D Y

L I T E R A T U R A

SCI-FI TROCHU JINAK

Již na první pohled působí s.írka vědeckofantastických příběhů Pavla Šýkora Okresní Ikaros /Středočeské nakladatelství a knihkupectví v edici Futurum/ nenápadným, skromným, ale milým dojmem. A stejně takový je i její obsah. Autor zde nechromuje čtenáře převratnými nápady, nejsou tu žádní superhrdinové, kteří by hravě překonávali nebezpečí číhající na ně na každém kroku. Právě naopak. Hrdinové těchto povídek jsou normální, nenápadní a většinou nepřiliš úspěšní lidé. A právě oni se stávají účastníky neobvyklých událostí, které jim umožní vystoupit ze stínu ostatních a dosáhnout konečně nějakého úspěchu, o kterém celý život tajně sní.

Právě z pohledu těchto lidí zkoumá Pavel Šýkora běžná témata vědeckofantastické literatury a tento úhel mu umožňuje nacházet nové souvislosti, odhalovat vztahy a postřehy, které autorům při obvyklém zpracování těchto námětů většinou unikají. Ukazuje, že

to, co prožívají sebevědomí hrdinové v mnoha sci-fi románech, se může normálním a průměrným lidem jevit, ve světle jejich každodenních starostí, úplně jinak.

A v tom je největší síla a působivost těchto povídek. Dobře vykreslené postavy jsou čtenáři nesmírně blízké. Čtenář cítí, že prožívají přesně takový příběh, jaký by mohl v dané situaci prožít i on, nebo někdo z jeho dobrých známých. A trochu škodolibě je potěšen, že i oni mají podobné starosti, jaké má on a že jim tedy nemusí tak moc závidět.

Pavel Sýkora nás ve své útlé knížečce přesvědčuje, že námětová oblast sci-fi není ani zdaleka tak vyčerpaná, jak by se mnozí mohli domnívat. Stačí nový úhel pohledu a z mnohokrát popsaných témat vznikají další, nesmírně lidské příběhy, které si zaslouží pozornost nejen příznivců sci-fi, ale mají šanci zaujmout i širší čtenářskou obec.

Pavel Hurych

NEZAPRÁŠENÝ PRACH

Neдавно jsem v knihkupectví zajásal. Konečně se objevila na pultech dlouho očekávaná sci-fi edice nakladatelství Odeon. A jedním z jejích prvních svazků byl i známý román A. C. Clarka Měsíční prach.

Jak již sám název napovídá, děj se odehrává na Měsíci a hlavními hrdiny jsou členové posádky a turisté měsíčního člunu Seléné, kteří jsou nečekaně uvězněni pod vrstvou měsíčního prachu. Dojde k nepravděpodobné shodě okolností, jaká se může vyskytnout snad jednou za milion let. Obrovská vzduchová bublina na dně mnohametrové vrstvy měsíčního prachu se vydá na cestu vzhůru právě v okamžiku, kdy se nad ní pohybuje Seléné. Autor zde předpokládá určité vlastnosti prachu, které ztěžují pátrání po trosečnicích. Nejsam chemik ani geolog a na Měsíci jsem nebyl, takže nemohu soudit, zda může být prach v takové vrstvě a zda může mít takové vlastnosti. Zhodnocení tohoto laskavě přenechám odborníkům.

Ke zvýšení dramatickosti přispívají další okolnosti, jež trosečníky málem zahubí. Když už se zdá, že je vyhráno a vše dobře dopadne, dochází k nečekanému zvratu a autor nachází další způsob, jak čtenáře udržet v napětí. Nicméně, nakonec všichni ve zdraví vyvážnou. Ke cti autora budiž přičteno i to, že všechny postavy jsou reálné. Každá má v sobě určitou jedinečnost a zvláště trosečníci jsou velmi různorodá společnost nejráznějších lidských typů. Najdeme zde zločince i policistu, svůdná a příjemná stevardka ostře kontrastuje s puritánskou starou pannou, je zde zastoupen chladnokrevně uvažující hrdina a dokonce i narkoman. Právě tak zachránci jsou jednou kariéristé, honící se za slávou či lacinou popularitou i obětavci, kteří, stejně jako v životě, nejsou mnoho vidět, ale o to je jejich práce důležitější. Střety těchto různorodých povah přinášejí další dramatické momenty, takže od poloviny čtenář s úlevou uvítá kratičké pasáže přinášející uvolnění, aby v zápětí vznikl další karikátní problém, komplikující už beztak tíživou situaci. Kniha se čte jedním dechem nejen pro svou dramatickост, ale i pro výborné vykreslení postav, jež v podstatě vyplývá z děje, takže kniha postrádá rozvleklé a nudné pasáže, což je bolest většiny našich autorů. Nepovažuji se samozřejmě za absolutního soudce, přesto se však domnívám, že kniha Měsíční prach patří mezi nejlepší autorova díla, alespoň ta, která u nás vyšla.

Jen jedno mě mrzí - pochybná grafická úprava obálky, která ze všeho nejvíc připomíná "poblitou hlavu", jak to trefně vyjádřil Ondřej Neff v Olomouci, a naprostá absence ilustrací.

PeS

ARCHEOLOGIE PĚSTMI

Teprve před nedávnem se do našich kon vrátil neúnavný a nízkým neohrožitelný hrdina Indiana Jones /Harrison Ford/, aby nám v příběhu nazvaném Indiana Jones a Chrám zkázy předvedl další ze svých bravurních kousků, tentokrát v Indii v Chrámu zkázy. Zatímco v prvním díle navštívil indiánskou svatyni v peruánských Andách, Tibet a hned nato Káshiru a Tanis, kde Hitlerovi a jeho spolupracovníkům vyfoukl před nosem archu úmluvy, nejposvátnější to židovskou památku, v druhém díle se zdržel poněkud déle v jedné zemi a nežil tempem sto kilometrů za hodinu.

Vytáhlý chlapík v ošuntělých kalhotách, které už dávno nepoznaly žehličku, v obstarožním saku, pod nímž se rýsují tuhé svaly, v rozervané kosili a s věrným bičem u pasu, s pomocí kterého se mu podaří uniknout i z těch nejkrkolomnějších situací - takový je archeolog Indiana Jones. Ovšem archeologem byl, jak se zdá, jen v prvním díle, kde dokázal vyluštit bez mrknutí oka starou mapu španělských mnichů a vzápětí si přečíst ve Studni duší hieroglyfy. V druhém díle se archeolog Jonse mění ve rváče, který nemá ani na okamžik pokoj od svých pronásledovatelů.

Děj parádní podívané začíná v předválečné Šanghaji a je překvapivě jednoduchý. Jones prchá z jednoho z luxusních šanghajských podniků a do cesty se mu připlete malý chlapec a estrádní umělkyně, které na svém útěku vezme s sebou. Po krkolomném dobrodružství v letadle se ocitá Jones a jeho přátelé v Indii. Z Indie je na americkou niverzitu, kam měl Jones původně namířeno /a kde dluží svým posluchačům určitě nespočet přednášek/ pořádán daleko. A Indie Jonese tak rychle nepustí. Jeho i oba přátele čeká nesnadný úkol. Z vesnické svatyně byl ukraden posvátný kámen a společně s ním i děti. Bloní karavana dovede Jonese až k místu, kde má ukázat co umí. Po nepředstavitelně bohaté večeři /ze které by se mohl slabším povahám zvednout žaludek/ a slibně se rozvíjejícímu milostnému dobrodružství je Jones nucen opět začít pracovat.

Pomocí průvanu, který hýbe květinami ve věze najde tajnou chodbu a zatlačí na, možná ta nesprávná, ženská nádra. A vida. Pod chrámem je další chrám, daleko příšernější, než ten, ve kterém je Jones hostem. A je tu i svatyně krvavé bohyně Kálí /jméno bohyně není smyšlené, je obsaženo i v názvu indické metropole Kalkata - což znamená schodiště k bohyni Kálí/. Tady je Jones protisvě vůli zasvěcen do obřadu trhání lidského srdce zaživa. Jonesovi a jeho přátelům hrozí smrtelné nebezpečí...

Závěrečné scény jsou pak, podobně jako v prvním díle, gejzírem úžasně podívané stvořené filmovou technikou. Vše proběhlo tak rychle, že Indiana Jones neměl možnost předvést něco ze svého archeologického umu, jako v prvním díle. Zatímco první díl měl

mnohem promyšlenější dějovou kostru, stavěl druhý díl na málem pohádkovém scénáři. Navíc ti diváci, kteří měli možnost shlédnout film Pyramida hrůzy možná sami zjistili podobné situace, které probíhají v podzemí indického chrámu a v londýnském podsvětí. V Londýně to byl děsivý Anup /řecky Anubis/ - egyptský bůh se šakalí hlavou, patron balzamovačů, v Indii zlověstná Kálí. Přitom asi není náhodou, že i na filmu Pyramida hrůzy Steven Spielberg spolupracoval. Pravdou však je, že Pyramida hrůzy nekončí zase takovým happyendem, když umírá přítelkyně a jediná láska Sherlocka Holmese. V Johnsonovi II však všichni přežili, lépe řečeno ti, kteří stáli na straně dobra. Zlo bylo bez výhrad potrestáno, pochutnali si na něm krokodýlové, a tak chyběl jen zvonec, aby pohádce byl konec. Ovšem ne tak docela!

Další díl "Indiana Jones a poslední křížová výprava" slibuje další, podle slov představitele Jonese ještě velkolepější podívanou, než byla ta předchozí. Tentokrát se bude parodie točit kolem Svatého grálu /poháru, ze kterého pil naposledy Ježíš Kristus/, o který bude mít Indiana Jones společně s nacisty určitě evidentní zájem.

Petr Borovec

TELEVIZE

ROZPAČITÉ ZAKLEPÁNÍ

Filmové či televizní zpracování klasických děl světové literatury je věc velice obtížná a problematická a divákům, kteří znají předlohu, přináší v mnohappřípadech zklamání nebo přinejmenším rozpaky. A nejinak tomu bylo i u televizní adaptace již klasické vědeckofantastické povídky Fredericka Browna V tom někdo zaklepal na dveře, kterou pod názvem Někdo zaklepal na dveře uvešla v pátek 19. ledna 1990 Československá televize Praha. Autorem této úpravy byl R. Kopřivník a režijně ji ztvárnil I. Rajmont.

Přes veškerou snahu a značnou vynalézavost se autorům nepodařilo dodržet logickou stavbu příběhu. Ve snaze vyhnout se zobrazení Zanů, kteří obsadili Zemi a které "nebylo možno slovy popsat", jak píše Brown, přistoupili k některým sporným úpravám. Jejich výsledkem bylo značné zjednodušení práce pro televizní tvůrce /nebylo nutné vymýšlet a tvořit masky Zanů/, ale divákům přinesly jen nejasnosti a značné pochybnosti o pravděpodobnosti děje. Původní naprosto logické a racionální jednání hlavního hrdiny se tak změnilo v tajnostkaření, korunované sice vítězstvím, ovšem na základě značně sporných a pochybných předpokladů. Oproti předloze, kde bylo vítězství naprosto logické a nevyhnutelné, bylo v tomto případě tedy víceméně dílem náhody a divák se jen divil, jaké měli poslední lidé na Zemi vlastně štěstí.

Nelze ovšem autorům upřít dobrou vůli a snahu obohatit náš televizní program o tento tak oblíbený žánr. Nelze také tvrdit, že by jiný způsob ztvárnění dopadl lépe a že by přímé zobrazení Zanů přineslo lepší výsledky. Je totiž otázka, zda je vůbec takováto povídka vhodná pro dramatizaci a zda je možné přenést kouzlo a atmosféru tohoto příběhu do nějakého vhodného obrazového ztvárnění. Dosavadní zkušenosti napovídají, že ne, ale to ještě neznamená, že je to skutečně nemožné a že by se to nemělo zkoušet. I za cenu mnohých omylů, chyb a případných neúspěchů. A právě za odvahu to všechno riskovat patří tvůrcům náš dík. Věřme, že podobných, a snad i lepších, pokusů, uvidíme v budoucnu více.

Pavel Hurych

Z T V O R B Y N A Š I C H A U T O R Ů

NENÍ JINÝCH ROZUMNÝCH BYTOSTÍ...

Petr Svoboda

- Komodore, ze třetí planety se blíží tělesa umělého původu.
- Jsou na nich živé bytosti?
- Patrně ne. Iakových už tudy proletělo od té doby, kdy se pustili do vesmíru.
- Přece jen, už je to nějaký ten oběh...
- Necháme je ještě nějakou dobu?
- Nezapomente, že nás nesmějí objevit!
- Jejich sondy už naše stanice zkoumaly a neobjevily nic.
- Přístroje se dají oklamat, ale živé bytosti ne.
- Přesto bych je ještě chvíli nechal, jsou tak sympatičtí...
- Víte, co praví Zákon? Není jiných rozumných bytostí kromě Korundů.
- Tihle ale vypaňají přijatelně.
- Pozorovateli, okamžitě odvrhněte tyto hříšné myšlenky, nebo budu nucen vám vymazat mozek.
- Proveďte.
- Střelče, připravte se. Autovražedné paprsky směrem k umělým tělesům a třetí planetě.

Z Phobosu vytryskl úzký paprsek. Dotkl se raketoplánu i družice a zamířil k Zemi. O několik hodin později umíraly poslední zbytky lidstva, které do posledního okamžiku nepochopilo, proč se v něm objevila touha povraždit všechny své bližní.

Komodor se zachechtal. Mimo Korundů není inteligentních bytostí. A když se přece objeví, pak musí zahynout. Na Zemi, stejně jako na Marsu i na Venuši. Všude. To je zákon.

ČDA NA STROJ ČASU

Petr Svoboda

Profesor Johnson, známý
ve všech kruzích vědeckých,
postavil stroj času.
Nedbal pomluv nehezkých,
nedbal diletantů,
jeho časostroj, vrchol techniky,
varazil z pantů
dveře zastaralé etiky.
Složitý přístroj, na jehož výzkumu
strávil dlouhých dvacet let,
nyní umožní mu
přenést se časem tam i zpět.

Ať žije profesor Johnson,
ať žije rozum lidský,
naše civilizace
překonala věk dětský.
Už ho spouští, obvody se zahřívají,
za okamžik přeneseme se v čase.
Teď zmizel,
slavné dějiny začínají!
Teď se objevil zase...
teď se objevil zase...
teď se objevil zase...
teď se objevil zase...

ACH TA PANĚŤ!

Pavel Hurych

Inženýr Novotný se hrdě zahleděl na své nové dílo, které mu mělo zajistit trvalé místo v dějinách lidstva. Byl to stroj na cestování v čase. Nazval ho zcela prozaicky, zato však ryze česky - časohyb.

Když se dost vynadával, rozhodl se stroj vyzkoušet. Ne že by snad pochyboval o jeho provozuschopnosti, to ne, ale jistota je jistota.

Usedl do měkkého křesla, pohlédl na ukazatel času a zauvažoval, kam by se měl podívat. Nakonec uznal, že to pro začátek není důležité a stiskl tlačítko. Prostě se jen tak "projede".

V časohybu se ozval hukot a čísla na displeji se začala pomalu měnit. Neustále klesala a inženýr je spokojeně sledoval. Již se viděl, jak přebírá Nobelovu cenu a tato představa ho natolik zaujala, že ani nepostřehl, kdy se začal několikasetkilogramový kolos propadat. Když se probрал, bylo už pozdě. Celá přední část byla zalita řídkou mazlavou hmotou. Hukot utichl a čísla se zastavila.

Chvilí před tím, než zmizel pod hladinou si vzpomněl, jak mu dědeček vyprávěl, že jejich dům byl postaven na místě, kde byla kdysi bažina. Teď už pro něj tato informace neměla cenu, ale kdyby si na to vzpomněl dříve...

OSWALD ZLOBÍ

Petr Borovec

"Nemůžu s ním vydržet! Ani vteřinu!"

"S Oswaldem?"

"Je to příšerné dítě, absolutně nezvládnutelné, nevychovatelné, veškerá má péče je marná a zbytečná, jsem zoufalá," mluvila mladší z obou žen sedících na hřišti a pozorujících své dvě ratolesti, hrající si na pískovišti.

"To chce trpělivost, klidné nervy, na každého lumpa platí něco jiného."

"Na Oswalda neplatí nic, závidím vám paní, že máte holčičku."

"Kolik je Oswaldovi?"

"Byly mu tři roky, už by mohl mít nějaký rozum. Ústavičně mě ignoruje, dělá samé naschvály, terorizuje mě, zkouší moji trpělivost, ale ta jednou přeteče a já ho budu muset... ach, nechci pomyšlet na to, až mě dopálí a dožene k nejhoršímu."

"To snad ne. Vždyť si ten chlapeček docela pěkně hraje."

"Už to vydržel deset minut. Kristepane, jak já jen doufám, že se v něm to stádo divokých ďáblů už neprobudí. Oswald je můj trest!"

"Až mu bude víc, budete na něj hledět docela jinak, uvidíte."

"Myslím, že se toho ani nedožiju!"

"Hlavu vzhůru. Oswald není přece jediný."

"Podívejte, už začal," vykřikla žena a rozeběhla se k pískovišti. Oswald klečel na děvčeti a sypal mu písek na hlavu. Kopal nožičkami a plakal.

"Tak už dost, už tě mám plné zuby. Konec, slyšíš? Konec, řekla jsem konec, definitivní konec! Už tě nechci!" Uchopila tělíčko tříletého Oswalda a pod tričkem mu nahmátla napájecí zdroj. Odmon-tovala hlavičku, ručičky a nožičky a vše odnesla do velké tašky.

"Jdu ho vyměnit. Oswald je příšerný!"

"Jednou si budete muset zvyknout."

"Jednou snad ano, až si pořídím doopravdivé dítě..."

ZAPOMENUTÝ PŘÍPAD DR. ATKINSONA

Petr Borovec

Chodbou, podobnou úzkému rozpálenému jazyku pece putovalo světlo. Chvělo se v dešti prachu a bázlívě nahlíželo do nových temných prostorů před sebou. Zdálo se, že každým krokem nedýchatelný vražedný vzduch zkamení a změní se v podobnou masu hrudě opracovaného turského vápence, který svíral v gigantických kleštích dvě lidské postavičky prohlodávající se podzemím.

"Profesore..., takhle je prokleté místo," ozvalo se za jeho zády. Špatně se otáčel ve stísněném prostoru. Do očí mu střílilo světlo, které nesl Bakír, jeho jediný pomocník.

"Ještě pár kroků," zvolal a rozestřel před sebou pergamen. Nahlíželi do něj oba.

"Podzemí chrámu v Chnumevu je mojí největší nadějí."

"Tady objevíte Thovta?"

"Tady objevím skutečného boha," řekl Atkinson a sunul se dál.

Střepy z nádob pukaly pod hohama jako rozbušky. Bakírovi se zdálo, že se mu do nosu tlačí velká motal

Škvíra! Světlo pozdvižené lampy jí prolétlo jako ranní červánky. V zápětí se hubená Atkinsonova postava protáhla dovnitř.

"Bakíre!"

"Efendi..., je prázdný?"

"Ne, je tu," ozval se výbuch radosti.

V stísněném prostoru za štěrbinou ležel sarkofág ze žlutého alabastru.

"U všech egyptských bohů..." vzpříčil se Bakírovi jazyk v ústech.

"V iko je prasklé."

"Lupiči?"

"Tělo je na svém místě. Rychle, pomoz mi!"

Bakír zavěsil lampu na hák, který mu visel kolem krku a odházal hromadu suti, která částečně zasypala vnitřek sarkofágu.

"Thovt je jedinečným božstvem, tvárce písma, řeči, bůh učnosti a moudrosti. Patron čarodějnictví."

"Nepodobá se vůbec člověku," podotkl Bakír, jehož pohyby byly dosud malátné, omráčené jakoby horečkou. V hrobce se zvířil prach. Zůstal viset v prostoru jako kamenná opona, pozvolna sjíždějící a škrtící obě postavy v podzemí.

"Staří egyptané ho zobrazovali s hlavou posvátného ptáka ibise."

"Myslíte si..., že vaše domněnka je správná, potvrdí se efendi?"

"Jsem o tom přesvědčen. Bůh Thovt je pro mě poslední šancí," zvolal Atkinson a náhle jeho prsty ucítili pod vrstvou suti cosi tvrdého. "Rychle, světlo. Sem!"

Pod tisíciletým závojem prachu se objevilo zlato. Nejdříve kapička. Pak rostlo. Jako kdyby z rakve vystoupilo samo slunce. Zlaté pláty pokrývaly celé mumifikované tělo. Bylo dlouhé přes tři metry. Zatímco Bakír odhraboval štětečkem zlaté pouzdro ve kterém ležela levá ruka boha Thovta, Atkinson odkrýval posmrtnou masku. Byla nasazena zvlášť.

"Ibis..., posvátný ibis," šeptal Atkinson a nadzvihl ptačí masku. Šla podivuhodně lehce. Pod ní bylo mumifikované tělo boha. Bakír přestal s odkrýváním. Štěteček mu vypadl z ruky. Otevřel ústa dokořen a zrak přikoval tupě k jednomu místu. Samo světlo, zavěšené na jeho hrudi dostalo strach a ohnulo svůj ohnivý hřbet.

"Efendi," zasípal, "co to je? Proboha!"

"Skutečný Thovt," zajásal Atkinson a sklonil se nad podivuhodnou hlavou.

"Efendi..., váš mimozemšťan!"

"Mimozemšťan Thovt!"

Bakír začal ustupovat. Jeden, dva kroky, více mu strach nečo-

volil. V temné asfaltové masě balzamu a rozleptaných rostlinných obinadel vystupovala velká klenutá kost se třemi pravidelnými otvory uprostřed velikosti holubičích vajec. Asi stopu pod nimi byl otvor vyplněný hlouhými, směrem dovnitř zaknutými, zuby. Tahle sada zkosnatělých dyk naháněla Bakírovi smrtelnou hrůzu. Z klenutého čela vystupovalo cosi jako velký kravský roh zakončený ptačím zobákem, vyplněným rovněž sadou zubů. Bakírovi se zdálo, že se obluďné mimozemšťanovo tělo pohnulo. Skutečně. Část spráše z rozbitého víka se sesunula a Bakířův obličej, protáhlý jako smršť, spatřil Thovtovu ruku. Světlo zpívalo modlitbu za Bakíra. Thovtova ruka byla zakončena deseti zlatými trubičkami, deseti náprstky. Jeden z nich byl delší, mnohem delší. Bakíra vytrhl z hrůz Atkinsonův smích.

"Já to věděl. 18. kniha Corpusu Hermetiku mluvila pravdu..., tohle je skutečný b'ch, b'ch z hvězd," zvolal a poklekl k Thovtové hlavě. Bakírova postava se protáhla škvírou. Nechal v ní cary oděvu. Nohy běžce rozdupávaly prach, který sotva ulehl po tisíciletém spánku na své místo, byl vzápětí rozmetán Bakírovými sandály. U všech egyptských bohů, něco tak příšerného dosud neviděl!

Káhira. Dazar Muski.

Bakírovi se točila hlava. Jazyk se v ústech obracel naruby. Ta hrozná věc, kterou vyhrabali v podzemí Chnumevu, ležela na dosah ruky na vozíku, přikrytá plachtovinou. Bakírovy prsty svíraly křečovitě pracovní Atkinsonův deník. Bylo v něm všechno.

Atkinson se nějak dlouho zdržel na policii. Běžel zavolat do káhirského muzea.

Svět se točil. Bakířův mozek ochromil strach. Nevydržel to. Pustil vozík a dal se do běhu. Pryč, lankoli, jen co nejdál od této příšery, zněla mu v mozku jediná myšlenka. Odhodil deník na hromadu zeleninových šlupek a zahoul za roh.

Najednou se ulicí rozlehl křik. Davy se rozprchly do všech stran. Ulicí se cosi hnulo. Zelená, zmačkaná kapota kosila prodejní stánky a drtila tržiště pod svými koly. Odbržděné nákladní vojenské auto urazilo roh domu a narazilo přímo do vozíku přikrytého plachtovinou. Přirazilo ho ke stěně a rozemlelo na prach.

Atkinson položil telefonní sluchátko. Vše viděl otevřeným oknem. Stačil ještě vyjít na první schůdek před d'm, než se ho chopilo několik rukou současně. Muži, kteří vystoupili z vozu nespádali pod správu egyptského muzea. Tihle nesli svěrací kazajku.

"To je on," ukázal na Atkinsona policejní komisař. Před chvílí telefonoval, že objevil tělo, které nepatří na naši Zemi. Nějakého Thovt..."

"Nepišťe nic, konstáble, tahle příhoda nestojí ani za namočení pera..."

J E D I N Ý

Pavel Hurych

Radek se probíral pomalu a těžce. Opatrně otevřel oči a hned je zase zavřel před přívalem světla. V hlavě měl úplně pusto a čisto. Nedokázal si vzpomenout na nic ze své minulosti, nevěděl kde je, ani co tu dělá.

Pokusil se pohnout nohou. Šlo to. Pak rukou. I to se mu povedlo. A hlavou. To už nešlo. Něco mu v tom bránilo. Zvedl ruce a nahmatal přilbu. Opatrně ji sundal a posadil se.

Znovu otevřel oči. Pručké světlo ho opět oslepilo, ale brzy mu přivykl. Rozhlédl se kolem sebe. Seděl na bílém lehátku a kolem bylo plno lidí. Místnost mu připadala známá. Matně si vzpomínal, že to snad byla jeho pracovna. Pomalu poznával svůj stůl, svoji židli, dveře do laboratoře i své spolupracovníky. Všichni pohybovali ústy a vydávali nesrozumitelné zvuky. Vypadalo to komicky, ale Radek se tomu nezasmál. Snažil se pochopit, co to dělají. Chvilími se mu zdálo, že něčemu snad i rozumí. Když se dokonale soustředil, měl dojem, jako by z těch zvuků pronikaly do jeho mozku jakési informace. Poznání se však vzápětí rozplynulo, zůstala jen nepochopitelná, nic neříkající směs zvuků.

Vyslal tedy řadu telepatických dotazů. Několik dlouhých desetin sekundy čekal na odpověď. Na všech vlnách však bylo absolutní ticho, které ho děsilo. Nikdo mu neodpovídal, nikdo mu neposkytoval žádné informace.

Jen lidé kolem zděšeně ustoupili. Hleděli na něj s nepochopitelnou hrůzou. Radek se na ně přátelsky usmál a vyslal několik uklidňujících impulsů. K jeho velkému překvapení však zděšení ještě vzrostlo. Lidé se dali na útěk. Za chvíli byla místnost prázdná.

Radek se bezradně rozhlédl kolem sebe. Nic nechápal. Byl ve své pracovně, mezi svými kolegy, a přece mu to všechno připadalo tak cizí. Jako by tu nebyl nejméně sto let, jako by se něco změnilo, a on nevěděl co.

Vyslal další signál, ale odpovědělo mu jen hluboké ticho. S hrůzou si uvědomil, že mu lidé vůbec nerozumí. A že ani on nerozumí jim.

Kosmická loď kroužila tiše a, zásluhou mimoprostorové clony, neviditelně kolem Země. Eytosti na její palubě prováděli rychlý, přesto však podrobný, průzkum pro ně dosud neznámé planety. Podle předpokladů se zde měl nacházet inteligentní život. Jejich IQ-čítač však stále ukazoval nulu.

"Já jsem vždycky říkal, že schopnost vysílat rádiové signály není ještě dostatečným důkazem inteligence," poznamenal biolog Pet Per Pek při pohledu na velkou svítící nulu.

"Nikdy jsem netvrdil, že je to dostatečný důkaz. Jen tvrdím, že je to důkaz o jistém stupni inteligence," vyslal ještě v téže desetině sekundy telepatickou odpověď vedoucí výpravy profesor La Lo Lek. "Jak jsem ostatně již uvedl ve své zprávě, dalo se předpokládat, že u této civilizace budou mít ještě značný vliv vlastnosti řady anti-IQ, které musíme při posuzování jejich inteligence nutně brát v úvahu. Jistě přece víš, že při navazování kontaktů jsou právě tyto vlastnosti velmi nebezpečné. V některých případech mohou způsobit i meziplanetární konflikt. A to si nemůžeme dovolit. Proto musíme vlastnosti řady anti-IQ důsledně registrovat a porovnávat je s vlastnostmi řady IQ. Pro uznání inteligence podle mezigalaktických měřítek musí být v inteligentní bytosti zastoupeny vlastnosti anti-IQ maximálně deseti procenty. A to, jak se zdá, místní civilizace nesplňuje."

Tohle všechno Pet Per Pek dobře znal. Někdo jiný by se možná při takovém podceňování vlastních vědomostí urazil, ale biolog si na to již dávno zvykl. Věděl, že profesor si nenechá ujít jedinou příležitost k poučování svých mladších kolegů a za těch několik let spolupráce se naučil jeho věčné výklady nevnímat.

"Když se to dalo předpokládat, tak jsme sem nemuseli letět," namítl.

"Každá věc se musí prověřit. Dalo se to sice očekávat, ale mohli jsme se mýlit. Co kdyby zde skutečně existovala civilizace na vysoké úrovni? Nemůžeme nic ponechat náhodě," odpověděl vedoucí.

Pet stiskl na panelu několik tlačítek. Mula zmizela a na displeji se objevila nová čísla.

"Zapnul jsem anti-IQ filtr. Abychom měli přesnější údaje."

"Vidím," kývl profesor hlavou.

Čísla na displeji se ustálila, kabinou se ozvalo tiché hvízdnutí. Všichni zmlkli v němém úžasu.

"Pánové, sedmadvacet procent negativních vlastností. To tu ještě nebylo!" porušil mlčení La Lo Lek. Prsty tukající do palubní desky vypovídaly neomylně o jeho vzrušení. "Tak tohle bude nejnebezpečnější civilizace, kterou známe. Vždyť sedmadvacet procent, to přesahuje o celých osm procent hranici sebezničení. Je to vlastně zázrak, že tato civilizace ještě existuje," kroutil profesor v úžasu hlavou. "Vidíš, tato výprava nebyla vůbec zbytečná. O všechny tyto informace bychom přišli. Přepni to zpátky. S touhle civilizací budou ještě problémy."

"Podívejte," přerušil Pet vzrušeně profesorovy úvahy a ukázal na displej, který mezitím přepnul jako IQ-čítač. Svítila tam veliká jednička.

La Lo Lek hleděl překvapeně na displej a neobvykle dlouho mlčel. Evidentně mu došel rozum na poučování. Nakonec se přece jen vzpamatoval.

"Zapni zaměřovač," přikázal a nespouštěl oči z displeje.

"To musí být určitě chyba. Čítač se nejspíš porouchal."

"Chytil se," oznámil Pet.

"Chytil se," opakoval profesor zamyšleně. "Takže to není chyba. To je neuvěřitelné. Jeden jediný inteligentní obyvatel na celé planetě. Kde se tu vzal? Tahle Země je prapodivná planeta. Musíme se s ním spojit. Snad nám k tomu něco poví. Je tu sám, jeden jediný. Nejspíš ho vezmeme s sebou. Jestli bude chtít. Musí tu být hrozně opuštěný," uvažoval vzrušeně profesor. "Připravte všechno pro transport a kontakt. Přesně ho zaměřte, prověřte jeho potřeby, prostředí a všechno ostatní. Zítra ho přesuneme do kontaktního prostoru a spojíme se s ním. Snad budeme mít do té doby všechny potřebné údaje. Stihnete to?"

"Myslím, že stihneme," odpověděl Pet a rychle vydal svým podřízeným několik příkazů, aby se mohl první pozemšťan setkat se zástupci mimozemské civilizace.

Nakonec se Radek rozhodl vyzkoušet svůj vynález na sobě. Žádný dobrovolník se nepřihlásil a on nechtěl již déle čekat. Zavolal si své asistenty, dal jim potřebné instrukce a nasadil si přilbu. Za chvíli již upadl do hlubokého spánku.

V celém Ústavu vzbudila tato zpráva neobyčejné vzrušení. Jednak to bylo neomluvitelné porušení předpisů, a pak byl každý zvědav, co to s Radkem udělá. U dveří jeho pracovny byl veliký dav, ale dovnitř se dostalo jen několik vyvolených. Ostatním bylo důrazně příkázáno, aby se vrátili na své pracoviště. Přišli tedy o to, co se stalo potom.

Přesně ve stanovenou dobu se Radek probudil. Nebylo na něm nic neobvyklého, jen se zdál trochu bezradný. Rozhlížel se kolem sebe a vůbec neodpovídal na otázky. Jako by nevěděl kde je, jako by si nemohl vzpomenout, co se s ním stalo.

A najednou zavířila v hlavách všech přítomných nepříjemná změť dotazů. Vytrhlo je to z vlastních úvah a přehlušilo všechny jejich myšlenky. Nové představy se jim rozhodně vnutily do mozků a v myslích všech vzbudily nepředstavitelnou paniku. Zpočátku si to nedovedli vysvětlit, ale přesto instinktivně ustoupili. Až při pohledu na Radka to většinou došlo a couvli ještě dál.

Zesilovač inteligence měl přímo zázračné účinky. Nebylo pochyb, že Radkovy schopnosti stouply mimořádně a překonaly všechna očekávání. Další nepříjemně vířivý pocit informací v hlavách

všech přítomných to jen potvrdil. Přestože nevěděli proč, dali se všichni na útěk. Přítomnost cizích myšlenek ve vlastním mozku vzbuzovala hrůzu. Měli nepříjemný pocit, že ztrácejí svou vlastní osobnost a tomu dokázali čelit jedině útekem.

Zjištění, že se po použití zesilovače inteligence nedokáží s Radkem domluvit, bylo mimochodem nepříjemné. Porada, která se ihned konala, však nedošla k žádnému řešení. Konečné rozhodnutí muselo být odloženo. Brzy se však tato nepříjemná situace vyřešila sama. Radek zmizel.

Zmizel i s veškerým vybavením pracovny a laboratoře, i se svým vynálezem a všemi poznámkami o něm. Rozsáhlé pátrání nepřineslo žádné výsledky. Jen hlídač a několik dalších osob tvrdili, že viděli přiletět kosmickou loď, které si Radek odvezla. Těmto slovům však nikdo nevěřil. Radek prostě zmizel a s ním zmizel z planety Země na dlouhý čas i jeho fantastický vynález.

V té době již seděl Radek v pohodlném křesle obklopen bezpečím kosmické lodi. Pozorně sledoval své nové přátele. Byli očividně zklamaní, stále se nechtěli smířit s tím, že se od něj nic podstatného nedovědí.

"Vy tedy skutečně nevíte, jak jste se sem dostal?" zeptal se nejméně poděsáté profesor La Le Lek.

"Ne! Předpokládám však, že jsem se tu narodil. Případá mi to známé, jen se s lidmi nedovedu domluvit. Prostě jsem se probudil a na nic jsem se nemohl vzpomenout, nic jsem nechápal a nikomu jsem nerozuměl."

"To je skutečně neposlušitelné. Kdybyste si aspoň na něco vzpomněl...", bědoval profesor.

"Pokouším se, ale teď to nejde. Je mi to opravdu moc líto. Možná časem. Až se z toho trochu vzpamatuji."

"Poletíte tedy s námi, nebo tu chcete zůstat?" obrátil profesor rozhovor na jiné téma, neboť si uvědomil, že čas určený na jejich výpravu se chýlí ke konci.

"Odletím s vámi. Sám bych tu nevydržel. Ale jednou se sem vrátím. Tady se mi snad podaří odhalit tajemství své minulosti. A mně nedá spát stejně jako vám. To mi věřte. Také bych rád věděl, kde jsem se tu vzal," odpověděl Radek. A když viděl, že se profesor a Pet zvedli, nabídl se, že jim pomůže.

"To je dobré, my to zvládneme. Vy se ale zatím připravte. Za chvíli startujeme," odmítla zdvořile jeho nabídku.

Za necelé dvě hodiny bylo vše hotovo. Jakmile se otevřel časoprostorový tunel, opustil kosmická loď oběžnou dráhu Země. A v ní odletěl i jediný, skutečně inteligentní, obyvatel Země podle mezigalaktických měřítek.

AMATERSKA ASTRONOMICKA OBSERVATOR EDMUNDA HALLEYHO
HRADEK, 503 15 NECHANICE

ATLANTIDA KLUB - SDRUZENI PRATEL SF
PARDUBICE

VAZENI PRATELE!

AMATERSKA ASTRONOMICKA OBSERVATOR E. HALLEYHO A
ATLANTIDA KLUB - SDRUZENI PRATEL SF SI VAS DOVOLUJI
POZVAT NA

SETKANI PRATEL SCI-FI

KTERE SE USKUTEČNI V SOBOTU 23. ČERVNA 1990 OD 14 HODIN
NA AMATERSKE ASTRONOMICKÉ OBSERVATORI E. HALLEYHO V
HRADKU U NECHANIC.

NA PROGRAMU BUDOU PŘEDNÁSKY A BESEDY O UFO, ASTRO-
NOMII, ARCHEOASTRONAUTICE, VEDECKOFANTASTICKÉ LITERATURE
APOD. VECER JE PLÁNOVANO POSEZENÍ U TABORÁKU
(HUDEBNÍ NÁSTROJE S SEBOU) A POZDROVÁNÍ HVEZD. V PRO-
STORU OBSERVATOŘE JE MOŽNÉ PŘESPAT VE VLASTNÍM STANU NEBO
JEN VE SPÁČÁKU. STRAVOVÁNÍ NENÍ ZAJISTENO.

AUTOBUS DO HRADKU (LINKA 50040 SMĚR MYSTĚVES)
ODJÍŽDÍ Z HRADCE KRÁLOVÉ VE 13.15 HODIN OD NADRAŽÍ
ČSD ZE STANOVISTE ČÍSLO 2. VYSTOUPIT NA ZASTÁVCE
HRADEK (JEDNU ZASTÁVKU PŘED ZÁMKEM) A 300 METRŮ ZPĚT
NA KONCI VESNICE VPRÁVO JE AAD. AUTOBUS Z PARDU-
BICE ODJÍŽDÍ VE 12.15 Z AUTOBUSOVÉHO NADRAŽÍ (LINKA
54550) A DO HRADCE PŘIJÍŽDÍ VE 12.40.

SRDEČNĚ VÁS ZVĚ

A NA SETKÁNÍ SE TĚŠÍ

AMATERSKA ASTRONOMICKA OBSERVATOR E.H.
A ATLANTIDA KLUB.